

IZVJEŠĆE

O FUNKCIONIRANJU I PROVEDBI

SREDNJOEUROPSKOG UGOVORA

O SLOBODNOJ TRGOVINI (CEFTA)

U 2005. GODINI

I. Uvod

Na svojoj redovitoj sjednici održanoj u Sofiji 30. lipnja 2004. godine, a u skladu s pravilima postupka, Zajednički odbor CEFTA-e je odlučio da će predstavnik Republike Hrvatske vršiti funkciju predsjedatelja u 2005. godini.

Početakom 2005. godine, predstavnik Republike Bugarske je, kao predsjedatelj u 2004. godini, podnio Izvješće o funkcioniranju i provedbi Ugovora o slobodnoj trgovini Srednjoeuropskih zemalja u 2004. godini.

Uzevši u obzir odluke i zaključke sa sjednice Zajedničkog odbora održanog 30. lipnja 2004. godine, kao i preporuke uključene u Deklaraciju voditelja izaslanstava zemalja CEFTA-e, potpisane u Sofiji 30. studenog 2004. godine, a na osnovi Godišnjeg izvješća Republike Bugarske, prijedloga stranaka CEFTA-e i ostalih pitanja od zajedničkog interesa, proizašlih iz funkcioniranja CEFTA-e, hrvatska je stranka podnijela «Plan aktivnosti stranaka CEFTA-e za 2005. godinu».

Plan su odobrile sve stranke CEFTA-e u Zagrebu, 22. ožujka 2005. godine tijekom sastanka državnih tajnika/zamjenika ministara stranaka CEFTA-e.

S obzirom na gore navedena stajališta, za raspravu u 2005. godini predložene su slijedeće teme:

- Ispunjenje obveza proizašlih iz odredbi CEFTA-e i preporuka Zajedničkog odbora CEFTA-e;
- Pristupanje Republike Makedonije CEFTA-i;
- Poboljšanje funkcioniranja CEFTA-e
- Budućnost CEFTA-e;
- Nastavak rada Pododbora za poljoprivrednu trgovinu;
- Ocjena sukladnosti i nadzor nad tržištem;
- Moguće usklađivanje pravila o podrijetlu roba;
- Suradnja i razmjena informacija između stranaka CEFTA-e na područjima od zajedničkog interesa;
- Ostale teme kao što su razvoj inovativnih pristupa i utvrđivanje novih elemenata za suradnju u okviru Ugovora, posebno s obzirom na infrastrukturne projekte i turizam u regiji.

Glavni događaji koji su utjecali na rad u okviru CEFTA-e tijekom 2005. godine bili su:

- Potpisivanje Ugovora o pristupanju Europskoj uniji od strane Republike Bugarske i Rumunjske;
- Otvaranje pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji;
- Završetak bilateralnih pregovora s Republikom Makedonijom u njenom procesu pristupanja CEFTA-i.

Tijekom redovite sjednice Zajedničkog odbora CEFTA-e, održane u Zagrebu 7. srpnja 2005. godine, dogovoreno je da će Rumunjska vršiti ulogu predsjedatelja u 2006. godini.

II. Teme o kojima se raspravljalo u 2005.

1. Izvršenje obveza koje proizlaze iz odredbi CEFTA-e i preporuka Zajedničkog odbora CEFTA-e;

Godišnja aktivnost u pogledu izvršenja obveza koje proizlaze iz CEFTA-e tradicionalno uključuje primjenu trgovinskih koncesija odobrenih od svake stranke u okviru CEFTA-e (uključujući objavljivanje tarifnih kvota i sustava njihove primjene), kao i nadzor na području javne nabave s obzirom na usklađenost s nacionalnim zakonodavstvom i učinkovitom primjenom odredbi članka 24.2 CEFTA-e.

S obzirom na ocjenu međusobne trgovine i primjene trgovinskih koncesija koje svaka stranka odobrava u okviru CEFTA-e u 2005. godini, kao i na osnovi razmjene podataka, informacija i mišljenja, stranke su iskazale zadovoljstvo nastavkom unaprjeđenja međusobne trgovine između stranaka CEFTA-e, kao i pozitivnim trendom rasta obujma trgovine tijekom 2005. godine.

Zajednički odbor je istaknuo da u trgovini između stranaka nisu postojali značajni problemi i iskazao je zadovoljstvo činjenicom da tijekom 2005. godine nisu uvedene nikakve nove zaštitne mjere.

2. Pristupanje Republike Makedonije CEFTA-i;

Pregovori o pristupanju Republike Makedonije CEFTA-i nastavili su se tijekom 2005. godine na bilateralnoj osnovi.

Bilateralni pregovori između stranaka CEFTA-e i Republike Makedonije uspješno su završeni i predsjednici vlada pozitivno su ocijenili njihovu finalizaciju na Godišnjem sastanku predsjednika vlada CEFTA-e u Zagrebu, 29. studenog 2005. godine.

Republika Hrvatska (Protokol br. 45) i Republika Bugarska (Protokol br. 44) usuglasile su s Republikom Makedonijom potpunu liberalizaciju trgovine industrijskim proizvodima, dok je Rumunjska (Protokol 46 s Dodacima A i B) usuglasila s Republikom Makedonijom postupnu liberalizaciju do 2008. godine.

Vezano uz poljoprivredne proizvode, Republika Makedonija i Republika Hrvatska sporazumjele su se o koncesijama Protokolom 48, koji uključuje Dodatke 1. i 2.; Republika Makedonija i Republika Bugarska Protokolom 47, koji uključuje Dodatke A, B, C i D, a Republika Makedonija i Rumunjska Protokolom 49, koji uključuje Dodatke A i B.

Druga runda multilateralnog dijela pregovora o pristupanju Republike Makedonije CEFTA-i, bila je najavljena za održavanje nakon Godišnjeg sastanka predsjednika vlada CEFTA-e 29. studenog 2005. godine.

Druga i završna runda multilateralnog dijela pregovora o pristupanju Makedonije održat će se početkom 2006. godine.

3. Unaprjeđenje funkcioniranja CEFTA-e;

Posljednjih godina zadaci vezani uz unaprjeđenje funkcioniranja CEFTA-e bili su usmjereni na utvrđivanje postojećih problema i prepreka u trgovini te ispitivanju mogućnosti i uvjeta za njihovo uklanjanje. Rasprave su obuhvatile slijedeće: uvjete trgovine, stanje na tržištu, zaštitne mjere koje primjenjuju određene zemlje CEFTA-e te razlike u poljoprivrednoj, trgovinskoj i izvoznoj politici i njihovoj međusobnoj povezanosti.

Zaštitne mjere su legitiman instrument koji se temelji na članku 14. i 27. CEFTA-e.

Međutim, posebnu pažnju treba usmjeriti na:

Transparentnost pri uvođenju zaštitnih mjera i trenutnom obavještanju Zajedničkog odbora i svih stranaka CEFTA-e;

Redovito ažuriranje liste zaštitnih mjera;

Pitanja vezana uz poljoprivrednu trgovinu i politiku i nadalje bi se trebala raspravljati u okviru Pododbora za poljoprivrednu trgovinu, uglavnom razmjennom informacija;

Sukladno preporukama Zajedničkog odbora iz 2001. godine, stranke CEFTA-e mogu nastaviti razmatrati bilateralne mogućnosti za izmjenu svojih bilateralnih protokola koji sadrže poljoprivredne koncesije.

Daljnja bi liberalizacija poljoprivredne trgovine između zainteresiranih stranaka bila dobrodošla.

4. Budućnost CEFTA-e;

Tijekom 2005. godine stranke CEFTA-e mnogo su puta i u brojnim prigodama raspravljale o budućnosti CEFTA-e, imajući na umu pozitivnu ulogu CEFTA-e u procesu europske integracije i procesu gospodarskog razvoja samih CEFTA stranaka.

Tijekom Godišnjeg sastanka predsjednika vlada CEFTA-e u Zagrebu 29. studenog 2005. godine, predsjednici vlada potvrdili su njenu pozitivnu ulogu i važnost u procesu integracije u Europu te naglasili uspješnu tradiciju CEFTA-e i njezin značajan doprinos u pripremi njenih zemalja za pristupanje Europskoj uniji, imajući na umu da je budućnost zemalja CEFTA-e u Europskoj uniji.

Deklaracija koju su usvojili predsjednici vlada na Godišnjem sastanku u Zagrebu, iskazuje njihovo uvjerenje da je regionalna suradnja sastavni dio procesa pristupanja Europskoj uniji te da je budućnost CEFTA-e u njenom proširenju.

Stoga je jedan od zaključaka Deklaracije da će CEFTA ostati otvorena za svaku zemlju iz regije koja je spremna zadovoljiti međusobno dogovorene kriterije.

Stranke su suglasne da bi kriteriji za pristupanje CEFTA-i trebali biti slijedeći: sklopljeni ugovori o slobodnoj trgovini sa svim zemljama CEFTA-e te riješena otvorena bilateralna pitanja u pogledu njihove provedbe; institucionalizirani odnosi sa EU-om, tj. započeti pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), ili sklopljeni SPP ili Sporazumi o partnerstvu i suradnji, ili povlastice od autonomnih trgovinskih mjera EU-a i puno članstvo u WTO-u, ili čvrsta opredijeljenost za primjenu pravila i postupaka WTO-a.

Nadalje, predsjednici vlada su suglasni da bi se tekst CEFTA-e trebao poboljšati uključivanjem novonastalih pitanja trgovinske politike.

5. Nastavak rada Pododbora za poljoprivrednu trgovinu;

U 2005. godini održan je redoviti sastanak Pododbora za poljoprivrednu trgovinu, koji ima važnu ulogu u praćenju uspješnog funkcioniranja Ugovora.

Zajednički odbor je svjestan aktivnosti Pododbora za poljoprivrednu trgovinu u obuhvaćanju glavnih tema, kao što su razmjena informacija u pogledu različitih poljoprivrednih pitanja, uključujući i mehanizme poljoprivredne i trgovinske politike, pregovore o daljnjoj liberalizaciji poljoprivredne trgovine, kao i pridruživanje Republike Makedonije CEFTA-i.

Također, Zajednički odbor je, zbog razvoja poljoprivredne trgovine unutar CEFTA-e, zaključio da opći pozitivan trend vrijedi i za poljoprivrednu trgovinu. Pozitivno je ocijenjena činjenica da se u međusobnoj poljoprivrednoj razmjeni unutar CEFTA skupine ne primjenjuju zaštitne mjere.

6. Ocjena sukladnosti i nadzor nad tržištem;

Predstavnici stranaka CEFTA-e nadležni za ocjenu sukladnosti i nadzor nad tržištem održali su sastanak u Štrbske Pleso, Slovačkoj Republici 4. travnja 2005. godine, uz prisutnost predstavnika Češke Republike, Slovačke Republike, Republike Moldove, Republike Bjelorusije i Ukrajine.

Kao izvješće s tog sastanka bugarska je strana, kao koordinator, Zajedničkom odboru na redovitoj sjednici u Zagrebu, 7. srpnja 2005. godine, podnijela «Informaciju o trenutnom stanju ocjene sukladnosti i nadzoru nad tržištem na području industrijskih proizvoda».

Zajednički odbor cijeni rad stručnjaka na tom području, koji su doprinijeli većoj transparentnosti između stranaka. Nadalje, Zajednički je odbor potvrdio da su redoviti sastanci učinkovit instrument za pomoć u procesu usklađivanja zakonodavstva i prakse, razmjenu informacija i iskustva na tom području.

Tijekom sastanka u Štrbske Pleso, Slovačkoj Republici, stranke CEFTA-e složile su se da se idući sastanak grupe stručnjaka održi u Republici Bugarskoj u travnju 2006.

7. Moguća prilagodba pravila o podrijetlu robe;

Predstavnici stranaka usuglasili su se da započnu postupke za izmjenu Protokola br. 7 vezano uz definiciju koncepta «proizvodi s podrijetlom» i metoda administrativne suradnje u cilju paneuropsko-mediteranske kumulacije podrijetla.

Zajednički je odbor predložio strankama CEFTA-e koje su dio Paneuropskog sustava kumulacije podrijetla da potiču uključivanje Republike Hrvatske u sustav.

8. Suradnja i razmjena informacija između stranaka CEFTA-e na područjima od zajedničkog interesa;

Aktivnosti vezane uz razmjenu informacija o trenutnom stanju pregovora s Europskom unijom nastavljene su tijekom 2005. godine.

Republika Bugarska i Rumunjska potpisale su Ugovor o pristupanju Europskoj uniji 25. travnja 2005. godine.

Dana 3. listopada 2005. godine Europska unija je formalno započela pregovore o pristupanju s Republikom Hrvatskom.

Suradnja između stranaka CEFTA-e u pogledu WTO pregovora, nastavila se u Genevi u okviru WTO-a i sadašnje runde multilateralnih trgovinskih pregovora i 'Razvojnog programa iz Dohe'. Neformalna skupina CEFTA Plus sastajala se redovito u Genevi u cilju razmjene informacija od zajedničkog interesa te i u Hong Kongu tijekom Šeste ministarske konferencije WTO-a. Ta se suradnja i nadalje smatra korisnom te bi stranke trebale nastaviti suradnju sve dok ona služi zajedničkom interesu.

9. Ostale teme kao što su razvoj inovativnih pristupa i utvrđivanje novih elemenata suradnje u okviru Ugovora, posebno u pogledu infrastrukturnih projekata i turizma u regiji.

U 2005. godini nije bilo daljnjih izmjena.

III. Sastanci CEFTA-e tijekom 2005. godine

Sastanci CEFTA-e održani su u skladu s dnevnim redom predloženim u «Planu aktivnosti stranaka CEFTA-e u 2005.» te uvažavajući mogućnosti pojedinih stranaka.

Nakon postignutog dogovora između stranaka i u skladu s praksom CEFTA-e, organizirani su slijedeći sastanci na različitim razinama kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje ugovora i suradnja između stranaka CEFTA-e u 2005. godini (kronološkim redom):

- 22. ožujka 2005., Zagreb – Sastanak državnih tajnika/zamjenika ministara stranaka CEFTA-e;
- 04.-05. travnja 2005., Štrbske Pleso, Slovačka Republika – Sastanak predstavnika stranaka CEFTA-e nadležnih za ocjenu sukladnosti i nadzor nad tržištem;
- 05. srpnja 2005., Zagreb – Sedma sjednica Pododbora za poljoprivrednu trgovinu stranaka CEFTA-e;
- 06.-07. srpnja 2005., Zagreb – Redovita sjednica Zajedničkog odbora CEFTA-e;
- 29. studenog 2005., Zagreb – Godišnji sastanak predsjednika vlada CEFTA-e.

IV. Prijedlozi aktivnosti stranaka CEFTA-E u 2006. godini

- a) Na osnovi zaključaka i preporuka Zajedničkog odbora CEFTA-e i Godišnjeg sastanka predsjednika vlada CEFTA-e, za raspravu u 2006. godini predložene su slijedeće teme:

Daljnje unaprjeđenje funkcioniranja CEFTA-e povećanjem transparentnosti, nastavkom razmjene podataka o međusobnoj trgovini u okviru Ugovora kao i podataka o provedbi trgovinskih koncesija odobrenih od stranaka CEFTA –e te nastavak razmjene svih informacija i mišljenja koji bi mogli biti od zajedničkog interesa;

Budućnost CEFTA-e i proširenje CEFTA-e, kao i doprinos i podrška strankama CEFTA-e u stabilizaciji i gospodarskom razvoju zemalja u regiji;

Praćenje i nadzor ispunjenja obveza stranaka koje proizlaze iz članka 24.2. CEFTA-e, u skladu s preporukama Zajedničkog odbora;

Sprječavanje poremećaja na tržištu koji dovode do uvođenja zaštitnih mjera te rješavanje postojećih problema bilateralnim konzultacijama između dotičnih stranaka, uključujući ispitivanje mogućnosti za ukidanje ili daljnje smanjivanje postojećih ne-carinskih prepreka, sanitarnih i fitosanitarnih mjera.

Nastavak rada Pododbora za poljoprivrednu trgovinu;

Nastavak uspostavljene suradnje između predstavnika stranaka CEFTA-e odgovornih za ocjenu sukladnosti i nadzor nad tržištem;

Nastavak razmjene informacija o stanju pregovora pojedinih stranaka o pristupanju Europskoj uniji;

U pogledu pitanja vezanih uz WTO – nastavak suradnje i razmjene informacija između predstavnika stranaka CEFTA-e u Genevi (CEFTA plus);

- b) U skladu s praksom CEFTA-e, predložena je organizacija slijedećih sastanaka na različitim razinama kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje Ugovora i suradnja između stranaka CEFTA-e u 2006. godini (kronološkim redom):
- ožujak 2006., Rumunjska – Sastanak državnih tajnika/zamjenika ministara stranaka CEFTA-e ;
 - travanj 2006., Bugarska – Sastanak predstavnika stranaka CEFTA-e nadležnih za ocjenu sukladnosti i nadzor nad tržištem;
 - svibanj 2006., Rumunjska – Sjednica Pododbora za poljoprivrednu trgovinu stranaka CEFTA-e;
 - lipanj 2006., Rumunjska – Redovita sjednica Zajedničkog odbora CEFTA-e;
 - listopad/studenj 2006., Rumunjska – Godišnji sastanak predsjednika vlada CEFTA-e.